

اللّه;
 كُلُّكُمْ
 رَاعٍ
 وَكُلُّكُمْ
 مَسْئُولٌ
 عَنْ
 رَعِيَّتِهِ،
 فَا&#ldquo;مَامُ
 رَاعٍ
 وَمَسْئُولٌ
 عَنْ
 رَعِيَّتِهِ،
 وَهُوَ
 مَسْئُولٌ
 عَنْ
 رَعِيَّتِهِ،
 وََالمَرْأةُ
 في بَيْتِ
 زَوْجِهَا
 رَاعِيَةٌ،
 وَهِىَ
 مَسْئُولَةٌ
 عَنْ
 رَعِيَّتِهَ،
 "Hepiniz
yöneticisiniz ve hepiniz yönettiklerinizden sorumlusunuz. Kişi, ailesinin
yöneticisidir ve onlardan sorumludur. Kadın, eşinin evinin yöneticisidir ve ondan
sorumludur."[\[2\]](#)

 "Elbette Yüce
Allah, her yöneticiye yönettiğinden soracaktır. Onların haklarını koruyup
korumadığından soracaktır. Kişiye de ailesinden soracaktır."[\[3\]](#) Bu anlamlı sözleriyle o, aile
bireylerinin hepsine sorumluluklar yüklüyor ve mutlu bir aile yuvasının kurulmasında
her bireyin rol ve sorumluluğuna dikkat çekiyordu. Onun aile bireylerine karşı
yükümlülüklerini yerine getirmesiyle ilgili birkaç kesit şöyledir:
1. Annesi ve Hz. Peygamber Doğmadan önce babasını kaybeden Peygamberimiz, altı
yaşlarında iken annesi Âmine’yi kaybetmiştir. O, sütannesinin yanında
geçirdiği seneler çıkarıldığından bu sürenin birkaç senesini annesi ile
birlikte geçirmiştir. Onun anne ve babaya verdiği değer, bu anne baba özlemi
yanında, anne babanın insanın dünyaya gelişindeki yerini anlatması açisinden
önemlidir. Hz. Peygamber, Medine'de dayılarını ziyaret ettikten sonra Mekke'ye
dönerken Ebvâ denilen yerde annesi Âmine'yi kaybetti. Âmine otuz
yaşında genç bir kadındı. Son anlarında başucunda duran altı yaşındaki oğluna bakıp
şunları söyemişti: "Her canlı ölümlüdür. Her yeni eskir. Her yaşılanan

yok olur. Ben de öleceğim, ama hep anılacağım. Çünkü temiz bir oğul doğmuştur, arkamdan hayırlı bir hatırla bırakmış bulunuyorum."[\[4\]](#) Peygamberimiz, Hudeybiyye umresine giderken Ebvâ köyüne uğramış, annesinin kabrini ziyaret etmiş, kabrini eliyle düzeltip ağlamıştı. Niçin ağladığı soranlara da şöyle cevap vermiştir: "Merhamet duygusu beni duygulandırdı da onun için ağladım."[\[5\]](#) Yıllar sonra küçük yaşta kaybettiği annesinin kabrini ziyaretinde anne hasreti ile dopdolu, vefalı bir evlat ve duygulu bir insan olduğunu görmekteyiz. O, anne baba hakkı konusunda uyarıcı pek çok söz söylemiştir.

2. Sütannesi ve Hz. Peygamber Doğumunda kendisini ilk olarak emziren Ebû Leheb'in cariyesi Süveybe'yi hiç unutmadı, Mekke'nde iken onu ziyaret eder ve ona ikramlarda bulunurdu. Hicret edince Medine'den ona giyecek gönderirdi. Mekke fethinde onun oğlunun durumunu sorup araştırdı, onun da annesinden önce vefat ettiğini öğrendi.[\[6\]](#) Sütannesi Halime Hatun'uş gördükçe, "Ümmü Eymen, ehl-i beytimin hatırası!” “Benim annem, annemden sonraki annem" der, kendisine içten sevgi ve saygı gösterir, omuzatkısını serip üzerine oturtur, bir dileği varsa hemen yerine getirirdi. Hz. Hatice ile evlendiğinde, Halime Mekke'ye gelmiş, Peygamberimiz onu ağırlayıp kırk koyun ve bir deve hediye etmişti. Onunla şakalaşır ve ona latife yapardı.

 Bir gün Ümmü Eymen, يَا
رَسُولَ
اللّهِ
اِحْمِلْنِي
عَلى بَعِيرٍ
 beni bir deveye bindirsene, deyince Peygamberimiz,
فقَالَ; إنِّى
حَامِلُكَ
عَلى وَلَدِ
النَّاقَةِ
 “Seni, bir deve yavrusuna bindireyim” diyerek ona takılmıştı.[\[7\]](#) Mekke Fethinde sütannesi Halime Hanımın kız kardeşini görüp sütannesini sordu, vefat ettiğini öğrenince ağladı. Süt teyzesine izzet ikramda bulundu, ayrıca 200 dirhem (nisap miktari) para verilmesini emretti. Kadıncağız ona şöyle dedi: "Sen küçükken de büyük iken de ne güzel kefil olunan, bakılansın!"[\[8\]](#)

3. Sütkardeşi ve Hz. Peygamber H. 8. yılda yapılan Huneyn savaşında esir düşen sütkardeşi Hz. Şeyma'yı elbiselerinin üzerine oturtmuş ve 'hoş geldin' buyurmuş, gözleri dolu dolu olmuş, ona sütanne ve sütbabasını sormuş, onların ölmüş olduklarını öğrenmiş, sonra Şeyma'ya şunları önermiştir:
 "İstersen sevgi ve saygıyla yanında otur, istersen yararlanacağıın mallar verip seni kavmine döndüreyim." Şeyma ikinci teklifi kabul etmiş ve Müslüman olarak kavmine dönmüşür.[\[9\]](#) Onun bu davranışında 60 yıl kadar sonra bile devam eden vefakârlığını görüyoruz.

4. Eş Olarak Hz. Peygamber Hz. Peygamber'inde konu ile ilgili uyarı ve yönlendirmelerinden birkaçi şöyeder:

خَيرُكُمْ
خَيرُكُمْ
‘هلِهِ،
وأنَا

خيرُكُم
‘هلِى، وإذا
مَاتَ
صاحِبُكُمْ
فدَعُوهُ
 &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Sizin en hayırınız,
ailesine karşı iyi davranışınızdır. Ben aileme karşı en iyi davranışım. Sizin en hayırınız,
kadınlarına karşı iyi davranışlardır."[\[10\]](#)

 &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Muuminlerin
iman bakımından en mümmeli ahlaki bakımından en güzel olan ve ailesine şefkat ve
muumiyyetle davranışındır."

خِيَارُكُمْ
خِيَارُكُمْ
لِنِسَاِهِمْ
ْ. فِي الزوائد
"Sizin en hayırınız, kadınlarına karşı en iyi davranışlardır."[\[11\]](#)

اِسْتَوْصُوا
بِالنِّسَاءِ خَيْرًا
فَإِنَّهُنَّ عَوَانٌ
عِنْدَكُمْ
 &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Kadınlara karşı
hep hayır tavsiye edin. Zira onlar sizin yanınızda birer emanettir." [\[12\]](#)

 أَنْ
تُطْعِمُهَا
إِذَا
طُعِمْتْ،َ
وَأنْ
تَكْسُوهَا
إِذَا
اكْتَسَيْتَ،
 وَلا
 تَضْرِبِ
 الْوَجْهَ،
 وَلا
 تَهْجُرْ
 إِلا فِي
 الْبَيْتِ
 &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Eşlerinize
yediğinizden yedirin, giydiğinizden giydirin, sakın onları dövmeyin ve onları incitecek
ciddi irkin sözler söylemeyin. evin içi hariç olun terk etmemen"[\[13\]](#)

 "Harcayacağın
tuuml;m harcamalardan dolayı, Allah'ın izniyle mükâfat alacaksın. Hatta eşinin
ağzına verdiği bir lokmanın bile karşılığını alacaksın." (Ebû Davûd, Nikah 40-41)
يَعْمِدُ
أَحدُكُمْ
فَيَجْلِدُ
امْرَأَتَهُ
جَلْدَ
الْعَبْدِ
فَلَعَلَّهُ
يُضَاجِعُهَ
75; مِنْ آخِرِ
يَوْمِهِ
 "Sizden biri
hem karısını köle gibi döver, hem de utanmadan sarılıp yatar."[\[14\]](#) buyuran Hz.
Peygamber, bu konuda en güzeli örnekliği kendisi sunmuştur. O, Yüce Allah'ın

وَعَاشِرُوه
15;نَّ
بِالْمَعْرُ
08;فِ
 "Eşlerinizle en
güzeli bir biçimde geçinin."[\[15\]](#) emrini en güzeli bir biçimde
uygulamıştır. O, eşiyle en güzeli bir şekilde geçinmiş, onlara her konuda yardımcı
olmuş, ev işlerinde onlara ortak olmuş, onlara asla bir fiske vurmamıştır. Onları hayatlarında ve
vefatlarında her zaman hayırla anmıştır. O,

 "Ey Aişe, bu gece
bana, Rabbime ibadet için izin verir misin?"[\[16\]](#) diyerek nafile ibadet için
eşlerinden izin isteyecek kadar ince bir ruha sahiptir. İlk eşi Hz. Hatice hakkında şöyle
buyurmuştur:

وَخَيْرُ
نِسَاِهَا
خَدِيجَةُ
بِنْتُ
خُوَيْلِدٍ،
 "Hatice,
dünyadaki kadınların en hayırlısıdır. Onun cennette altından evi vardır. Ben onun
üstünlüğünü kesinlikle biliyorum. Bana onun sevgisi bahsedildi. Ben
Hatice'nin sevdiklerini severim.”[\[17\]](#) Bir koynu kestiğinde bir kısmını Hz. Hatice'nin
yakınlarına gönderirdi.

 Hz. Aişe
مَا غِرْتُ
عَلَى
امْرَأةٍ قَط
مَا غِرْتُ
عَلَى
خَدِيجَةَ;

مِمَّا
رَأيْتُ مِنْ
ذِكْرِ
رَسُولِ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
لَهَا
"Hz. Hatice
radiyallahu anhâ'ya duyduğum kadar hiç bir kadına karşı kıskançlık duymadım.
Bu da, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın onu çok zikretmesinden ileri
gelmişti .”[\[18\]](#) diyerek, Peygamberimizin Hz. Hatice'ye olan vefasını dile getirmiştir. Hz.
Aişe hakkında,

"Halkın en sevimişleri
kadınlardan Aişe, erkeklerden Ebubekir'dir."[\[19\]](#) diyerek, Hz. Aişe'ye ve kayınpederine iltifat
etmiştir. Eşlerine karşı son derece yumuşak huylu ve şakacı olan Peygamberimiz, Hz. Aişe ile
yarış yapmıştır.[\[20\]](#) Hz. Aişe'nin bildirdiğine göre, Peygamberimiz ev işlerinde eşlerine
yardım eder, et, kabak doğrar, evi süpürür ve çeşitli hizmetler
görürdü[\[21\]](#) O, eşlerinin yanına güzel kokular sürünerek
giderdi.[\[22\]](#) Peygamberimiz hanımlarıyla ilmîtartışmalar yapan, onlarla şakalaşan, onlarla
yarışan, onlarla eğlenen, onların isteklerini imkânlar ölçüsünede
karşılıyan, kendisinden memnun kalmadıkları takdirde onları boşanma konusunda serbest
bırakmasını bilen[\[23\]](#) örnek bir koca idi. Nadir oğullarıyla hicretin 7. yılında yapılan
Hayber savaşında babası ve kocası öldürülerek esir düşen, daha sonra da
Hz. Peygamberle evlenen Hz. Safiye,

"Babamın ve
kocamın öldürüimesine neden olduğu halde Allah'ın Rasulü beni hoşnut
etti" diyerek, Hz. Peygamber’in güzelliklerini özetler. Nitekim Peygamberimiz
iki dizini birleştirerek durur ve eşи Hz. Safiye onun dizlerine basarak devesine binerdi.[\[24\]](#) Onu
'Yahudi kızı' diye hakir gören kumalarına karşı, Hz. Peygamber şunu söyemesini
tavsiye etmiştir: "Benim kocam Muhammed, babam Harun, amcam ise Musa'dır."[\[25\]](#) Hudeybiyye
anlaşmasında çaresiz kalan Hz. Peygamber, eşi Ümmü Seleme ile istişare
etmiş ve onun teklifi doğrultusunda hareket etmiş ve problem böylece
çözülmüştü[\[26\]](#) Bir hadislerinde o şöyle diyordu:
آمِرُوا
النِّسَاءَ
في
بَنَاتِهِنَّ "Kızları hakkında
kadınlarla istişare edin!"[\[27\]](#) bir Başka Hadiste ise
 “Kendilerini
ilgilendiren konularda kadınlarla istişare ediniz.”[\[28\]](#)
 Sevgili eş Hz.
Aişe’nin dayak konusunda kocası Hz. Peygamber’in durumunu şöyle
özetlemiştir: “Peygamberimizi ne bir hizmetçiy'e ve ne de bir kadına vururken
asla görmedim. O, mübarek eliyle hiç kimseye asla vurmamıştır.”[\[29\]](#)

Kadının dövülmeye devam ettiği günümüz dünyasının bu konuda da onun örnekliğine muhakkak ihtiyacı vardır. 5. Çocukları ve Hz. Peygamber Hz. Peygamber, genel olarak çocukları sever, onlara selam verir, onlarla ilgilenir, onlara değer verir, onlara dua eder, onları öper-koklar, onlarla şakalaşır ve onlarla oynışır. Şu birkaç örnek onun tüm çocuklara olan ilgi ve sevgisini anlatmaya yeter mahiyettedir: Oğlu İbrahim'in ölümüne ağlamış ve bunun sebebini şöyle açıklamıştır:

 "Bu bir merhamet göstergesidir. Gözümüz yaşarır, gönlümüz mahzun olur. Ama asla Rabbimizi razı etmeyecek söz söyemeyiz. Ey İbrahim, senin ayrılığın gerçekten bizleri mahzun etti."[\[30\]](#) Torunları Hasan ve Hüseyin hakkında şöyle buyurmuştur:

أنَّ البىّ
أبْصَرَ
حَسَناً
وَحُسَيْناً.
فقَالَ:
اللَّهُمَّ
إنِّى
أُحِبُّهُمَا
فَأحِبَّهُمََا

 "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) Hz. Hasan ve Hüseyin'e bakıp: "Allahım ben o ikisini seviyorum, Sen de sev, onları seveni de sev."[\[31\]](#)

حُسَيْنٌ
مِنِّي
وَأنَا مِنْ
حُسَيْنٍ،
أحَبَّ
اللّهُ
تَعالى مَنْ
أحَبَّ
حُسَيْناً

 "Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'denim. Allah Hüseyin'i seveni sever."[\[32\]](#) "Hasan ve Hüseyin'i seven beni sevmiş, onlara kin tutan bana kin tutmuş olur."[\[33\]](#)

 "Onlar benim dünyada öpüp kokladığım iki reyhanımdır."[\[34\]](#)

اِنَّمَا
يُرِيدُ
اللهُ
لِيُذْهِبَ
عَنْكُمُ
الرِّجْسَ
اَهْلَ

الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِرًا "Ey ehlibeyit!
Allah sizden sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor"[\[35\]](#) ayeti inince
Peygamberimiz, Hz. Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i elbisesiyle bürüyüp
şöyle buyurmuştur:

&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Allahım,
bunlar benim ehlibeytimdir. Bunlardan günahı kırını gider ve bunları tertemiz yap."[\[36\]](#)Bunu
gören eşi Hz. Ümmü Seleme,
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Ben ve kızım ne
olacağ” deyince Peygamberimiz, "Sen de kızın da ehlibeytteniniz"[\[37\]](#) buyurarak,
eşine ve üvey kızına iltifat etmiştir. Torunu olan ve Hz. Osman-Rukayye çiftinden
olma Abdullah'ı altı yaşında horoz gagalamıştı. Çocuk hastalanıp hicretin 4. yılında
şöyle buyurmuştu:

&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Yüce Allah,
kullarından merhametli ve yufka yürekli olanlara rahmet eder."[\[38\]](#) Çocuklarına ve
torunlarına atalarının isimlerini (Abdullah, İbrahim, Fatıma) koymuş, onları en güzle şeşilde
yetişirmiş, onlarla her zaman özle ilgilenmiş, onlara bol bol dua etmiştir. Hz. Fatıma gelin
olduktan sonra altı ay kadar evine uğrayarak onları namaza kaldırılmıştır.[\[39\]](#) Hicretin 8. senesinde
Mariye'den oğlu İbrahim dünyaya geldi. Ona atasının adını koydu. Yıllarca onun hizmetinde
bulunan Enes b. Malik,

&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "Ben ev
halkına Hz. Peygamberden daha şefkatli olan birini görmedi" [\[40\]](#) der. Namaz kılarken
secdede torunlarından biri sırtına çıkmış, bu yüzden namazın secdesini&nbs; biraz
uzatmıştı.ashabin "Ey Allah'ın Resulü! Namaz sırasında öyle uzun bir secde yaptınız
ki, bir hadise meydana geldi zannettik veya sana vahiy indi zannettik!" sözlerine karşılık
&nbs;şöyle buyurmuştu كُلُّ
ذلِكَ لَمْ
يَكُنْ،
وَلكِنْ
ابْنِى
ارْتَحَلَنِِى،
فَكَرِهْتُ
أنْ
أعْجِلَهُ
حَتّى
يَقْضِي
حَاجَتَهُ "Hayır! dedi,
"bunlardan hiçbiri olmadı. Velakin, oğlum sırtıma bindi. Ben, acele edip hevesi
geçmeden sırtımdan indirmeyi uygun bulmadım (kendisi ininceye kadar bekledim)."
Bir defasında namazını kısa tutmuş ve sebebinin soranlara

&nbs; اِنِّى

َدْخُلُ فِى

الصَّلاةِ

اُرِيدُ

اِطَالَتَهَافَاَسْمَعُبُكَاءَ
 الصَّبِىّ
 فَاَتجَوَّزُفِىصَلاتِى
 مَخَامَةً
 اَنْ
 تَفْتَنَّ
 اُمُّهُ
 “Bir
 çocuk ağlaması duyдум ve annesi üzümesin diye namazı kısa tuttum.” _
[\[41\]](#) buyurmuştur. O, her zaman çocukları kucağına almış öpüp
 okşamıştır.[\[42\]](#) On tane çocuğu olduğu halde hiç birisini alıp öpmediğini
 söyleyen bir adama,
 مَنْ لاَ
 يَرْحَمُ لا
 َيُرْحَمُ
 “Merhamet
 etmeyene merhamet edilmez. Allah kalbinden merhameti söküp almışsa ben ne
 yapabilirim!”[\[43\]](#)
 "Çocuğu
 olan çocuklaşın" [\[44\]](#) Çocuklarla ilgilendiği gibi gençlerle de özellikle
 ilgilenmiş, onları ciddiye almış, onlara değer vermiştir. Muhterem Kardeşlerim sonuç
 olarak diyebiliriz ki Çok yönü bir insan olan Hz. Peygamber, yaşadığı hayatıyla
 her konuda olduğu gibi, akrabalık ilişkilerinde de en güzel örnekleri sunmuştur. O,
 örnek yaşamıyla Yüce Allah'ın Kur'an'da belirlediği ölçülerin
 pratiğini göstererek, onların nasıl uygulama sahasına konulacağını net bir biçimde
 ortaya koymuştur. Onun peygamber olmadan önceki hayatı da, sonraki hayatı da dün
 olduğu gibi, bugün de insanlığı aydınlatacak güzelliklerle doludur. Akraba ilişkilerinde
 de en güzel, içten ve canlı örnekleri biz, Hz. Peygamber’in hayatında
 bulmaktayız. O diğer bütün insanlara olduğu gibi, kan bağı ve evliliklarıyla oluşan
 akrabalarına da gereken ilgi, sevgi ve saygı her zaman göstemiştir. Onların maddi ve
 manevi yönleriyle ilgilenmiş, onlara yardım etmiş, onların doğru yola gelmeleri, iyi bir
 Müslüman olarak dünya ve ahiret saadetine erebilmeleri için elinden
 gelen her şeyi yapmıştır. Hayatlarında olduğu gibi, ölümlerinden sonra da yakınlarını
 dua ve güzelliklerle anarak en güzel vefa örneğini sunmuştur. O, vefalı bir eş,
 mütevazı ve sevecen bir baba, doğrularından asla taviz vermeyen kararlı bir şahsiyetti. O,
 yönlendirici söz ve davranışlarıyla örnek bir çocuk, örnek, vefalı ve
 duyarlı bir eş, hassas bir baba, narin bir dede ve örnek bir akraba olarak bizlere ışık tutmaya
 devam etmektedir. Not: Bu vaaz, Diyanet Aylık Dergi Nisan 2009 sayısında yayınlanan Aile
 İlişkilerinde Hz. Peygamber'in Örnekliği adlı makaleden
 hazırlanmıştır.
 ;
 ;
 ;
[\[1\]](#) Taha 132 [\[2\]](#) Buhârî, Cuma 11, Ahkam 1; Müslim, İmare 20;
 ☐☐☐☐☐Ahmed, II, 54, 55, 111 [\[3\]](#) Nesâî, 'İşretü'n-Nisâ, Beyrut,
 1989, s, 170 [\[4\]](#) Köksal, ☐☐☐☐☐☐age, II, 52-53; Aişe A. Bint Şâtî;,

Rasulullahın Annesi ve Hanımları, (eviren: İsmail Kaya),
Konya, 1987, I, 152 [\[5\]](#) Dimyacı;tî,
es-Sîretü’n-Nebeviyye, Suriye, 1996, s, 37;
Köksal, age, II, 55; Aişe A. Bint Şâtî, age, I, 158) [\[6\]](#)
Dimyacı;tî, es-Sîretü’n-Nebeviyye, s, 33; Aişe A. Bint
Şâtî, age, I, 161 [\[7\]](#) Dimyacı;tî,
es-Sîretü’n-Nebeviyye, s, 36; Muhammed Mehdî-
Mustafa Ebunnasr, Nisâ Havle’r-Rasul, Beirut, 1995, s,
235-236; Köksal, age. II, 46-47, 167 [\[8\]](#) Köksal, age. II, 46-47 [\[9\]](#)
Köksal, age. XV, 431-432 [\[10\]](#) Tirmizî, Menâkib:
85, (3892); İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ
Yayınları: 2/515. [\[11\]](#) İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi,
Akçağ Yayınları: 17/214. [\[12\]](#) Tirmizî, Tefsîr
Tevbe: (3087); İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ
Yayınları: 10/78

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)